

RAZISKOVALNA NALOGA

MOČ NARAVE V ČEBELJIH PRIDELKIH

*Avtorice: Ines Matuc 8. b
Helena Stare 8. b
Tjaša Šeliga 8. a*

Mentorica : Pavlina Zorman

Bohinj, april 2010

KRANJSKA SIVKA

ČEBELJNAK JANA STRGARJA

Iz prve polovice 20. st. na Bitnjah v Bohinju.

ČEBELJNAK DRAGA KOTNIKA

ČEBELARSTVO
KOTNIK
BOH. ČEŠNJICA 54

ČEBELJI PRIDELKI

- MED
- CVETNI PRAH
- MATIČNI MLEČEK
- PROPOLIS
- VOSEK
- ČEBELJI STRUP

Vrste medu

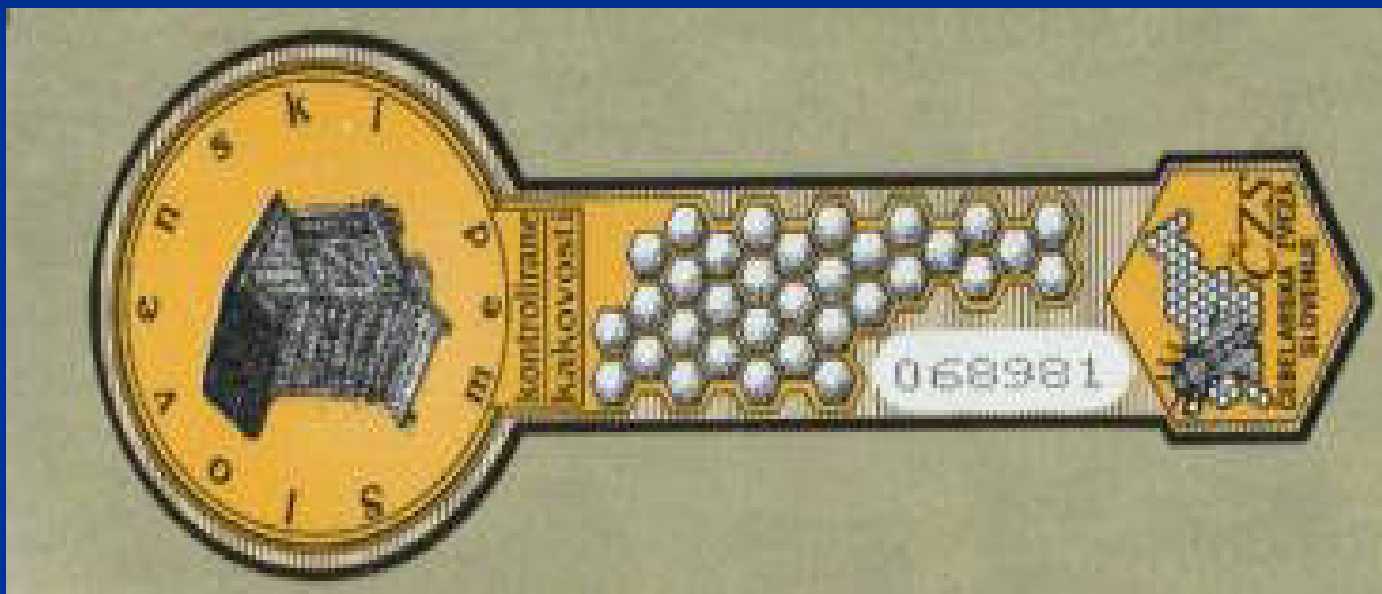

CVETLIČNI MED

GOZDNI MED

Zaščitni znak na kozarcu za slovenski med

BOHINJSKI MED

ZDRAVILNE LASTNOSTI MEDU

- MEŠANICA NAJMANJ 180 ZDRAVILNIH SNOVI V MEDU
- V medu so glavne sestavine: sladkorji, mineralne snovi, encimi, hormoni, protibakterijske snovi, kisline, aromatične snovi, vitamini, aminokisline, voda in flavonoidi. Od ogljikovih hidratov je v medu 82 % sladkorja, od tega 41 % fruktoze in
- 36 % glukoze, medtem ko preostanek sestavljajo saharoza, maltoza in dekstrin. Poleg tega med vsebuje vodo od 16 do 20 % vode.

CVETNI PRAH

- Čebela leta iz cveta na cvet in opravlja pomembno nalogo: oprahuje rastline, pri tem pa nabira medicino in cvetni prah. Zelo drobna zrnca cvetnega prahu vlaži s slino in jih na nogah prinese v panj.

MATIČNI MLEČEK

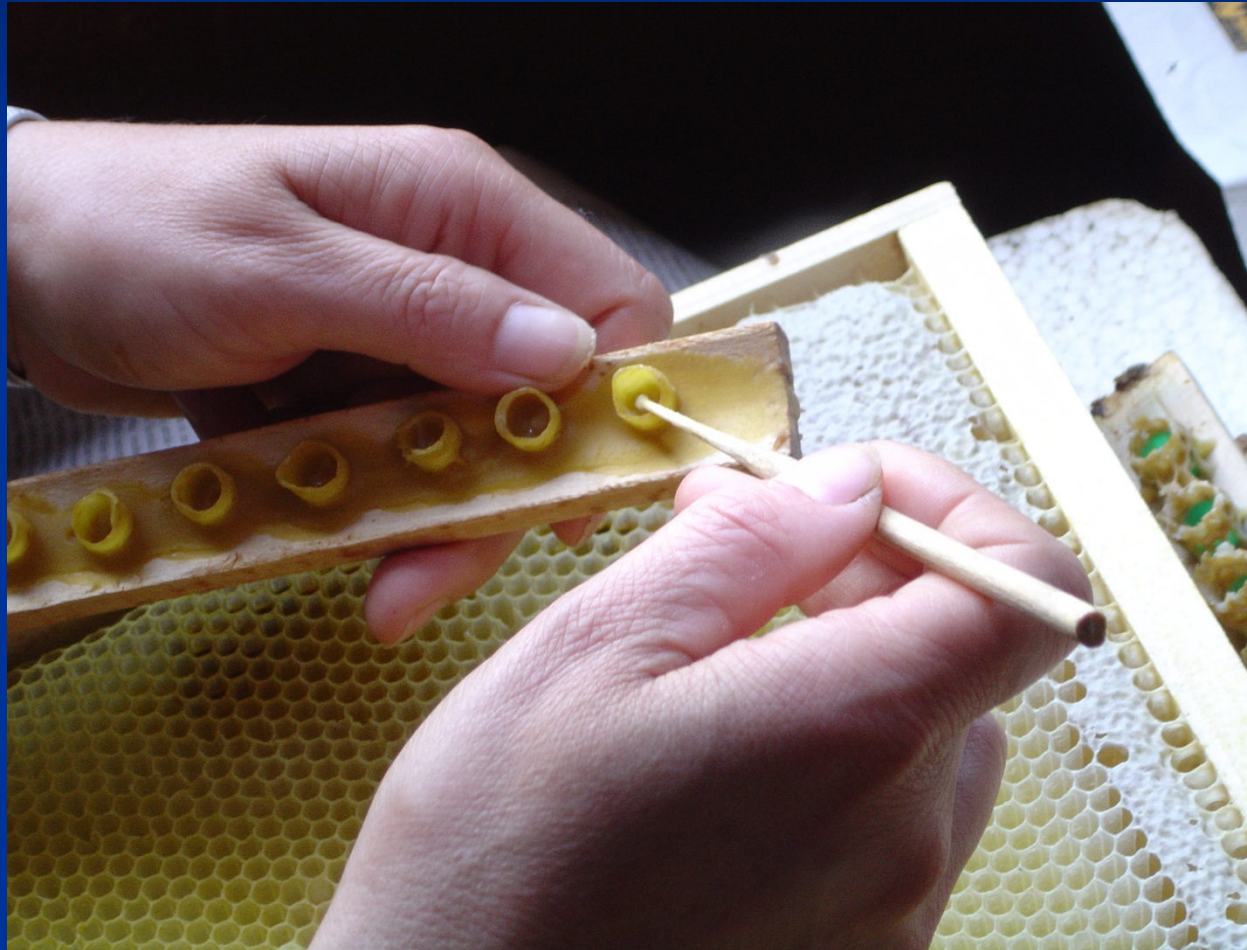

MATICI

PROBIRANJE MATIČNEGA MLEČKA

KAKŠNE SESTAVINE IMA MATIČNI MLEČEK

- Matični mleček vsebuje: beljakovine (12 do 25%), sladkorje (10 do 15%): fruktoza, glukoza, saharoza, riboza; maščobe (6 do 15%), aminokisliline (10 do 20%), vitamine: A, D, E, K, C, B kompleks, acetilholin, encime, protibakterijske snovi (baktericide), flavonoide, rudninske snovi (zlasti žveplo, dušik, fosfor) in decensko kislino (za katero menijo, da pripomore k daljšemu življenju).

ZAKAJ SE UPORABLJA, KAJ ZDRAVI

Matični mleček je uporaben v številne namene:

1. Preprečuje vnetje.
2. Pomaga pri astmi.
3. Normaliziran razvoj pri otrocih.
4. Pri ženskah blaži težave pri menopavzi.
5. Povečuje imunost organizma.
6. Povečuje razvoj in rast las.
7. Deluje kot pomemben krvotvorni spodbujevalec.
8. Lajša bolečine pri številnih kroničnih oblikah bolezni.

PROPOLIS – naravni antibiotik

Uporabljamo ga za razkuževanje, preprečevanje in zdravljenje vnetnih procesov.

ČEBELJI VOSEK IN SVEČE

Za žvečenje: pomešan z medom se uporablja pri vnetjih ustne votline ali obolelega požiralnika in želodca, za čiščenje nosnega dela žrela, pri vnetju čelnih votlin, dlesni, pri astmi.

SVEČE IZ ČEBELJEGA VOSKA

MEDENE PIJAČE

MEDICA, MEDENI LIKER, PENEČA MEDICA,
MEDENO ŽGANJE, MEDENI NAPITEK.

KDO JIH IZDELUJE

- V Sloveniji prideluje medico, liker, medeno žganje 24 čebelarjev.
- Penečo medico v Sloveniji izdeluje 14 čebelarjev.
- Na Gorenjskem jo izdelujeta Drago Kotnik in Boštjan Noč.

Izdelki - Drago Kotnik

MEDICA

LIKER

KOMPLET Z LIKERJEM

Peneča medica-Boštjan Noč

OHRANIMO

NARAVO

HVALA ZA
POZORNOST

VRSTE MEDENIH PIJAČ

- **Medica**, ki je verjetno ena najstarejših alkoholnih pijač človeštva, saj so jo naši predniki poznali že pred vinom. Zdajšnje najkakovostnejše medice vsebujejo 10 do 13 vol.% alkohola
- **Medeni liker** je žgana pijača, ki ima 16 do 35vol.% alkohola.
- **Medeno žganje** je produkt destilacije žganjekuhe medice in vsebuje 32 do 55 vol. % alkohola.
- **Peneča medica** je plod vrhunskega znanja čebelarja, ki se ukvarja z izdelavo medenih pijač. Vsebuje več kot 10vol.% alkohola. Izdelujejo jo z najkakovostnejšim medom in po klasični metodi.
- **Medeni napitek** nas spominja na žegnanja ob cerkvah, na lectovo srce, na čase, ki jih ni več.

UPORABA MEDU ZA MEDENE PIJAČE

Za vse medene pijače je značilno, da so sladke in da imajo okus po medu. Za izdelavo medenih pijač uporabljamo najkakovostnejši med. V Sloveniji se lahko pohvalimo z visoko kakovostjo in s pestrostjo okusov različnih vrst medu. Za medene pijače so od vrst najprimernejši cvetlični, gozdni in kostanjev med. Od vrste medu je odvisna svetlejša ali temnejša barva pijače. Medene pijače so lahko **BREZALKOHOLNE** ali **ALKOHOLNE**.

PRIPRAVA MEDENIH PIJAČ IN RECEPTURE

MEDICA: za 10 litrov:

4kg medu

6 l vode

4g selekcioniranih kvasovk

4g hrane za kvasovke

LIKER: za 10 litrov:

med in sadno žganje

4,8 l žganja

4,5 kg medu

2 l vode

PENEČA MEDICA: celoten postopek traja najmanj 1 leto in 6 mesecev, s podaljšanim časom pa se kakovost še izboljša.

Naredimo osnovno medico, ki jo po čiščenju in analizah nalijemo v steklenice, kjer se odvija sekundarno vrenje.

Po končanem sekundarnem vrenju, dodamo liker in steklenice opremimo za prodajo.

Slovenski čebelarji so jo prvi začeli izdelovati in na to so lahko zelo ponosni.

MEDENI NAPITEK: v 850 ml mlačne vode vmešamo 200 g medu in mešanico ohladimo v steklenici. Bogat je predvsem z rudninami, sladkorja fruktoza in glukoza pa sta že predelana in zato lažje prebavljiva.

SHRANJEVANJE

- Idealna temperatura je 2 C.
- Matični mleček je zaradi svoje sestave izredno občutljiv. Škodijo mu toplota, svetloba in kemična sredstva, na zraku se hitro izsuši in postane lepljiv, se strdi in dobi rjavkasto rumeno barvo. Še posebno mu škodi vlaga saj se veže z vodo in postane idealno gojišče za bakterije in plesni.

KJE NASTAJA, KOLIKO, KDAJ

- Matični mleček je izloček žlez, ki leže ob čebelji glavi tik ob možganih. Izločajo ga mlade čebele dojlje, stare 5 do 12 dni, katerih naloga je skrbeti za zarod-matico, čebelje delavke in trote. Njihove žleze začnejo delovati šele po četrtem dnevu življenja in prenehajo izločati hranilni mleček po enajstem dnevu.

LASTNOSTI

- Je bele do blede barve in gosto tekoč, značilnega vonja ter kiselkastega, rahlo pekočega in nekoliko sladkastega okusa. S staranjem postaja gostejši, v stiku z zrakom pa se lahko spremeni tudi barva.
- Čebele v normalnih razmerah ne proizvajajo velikih količin matičnega mlečka in tudi niso pripravljene na njegovo shranjevanje, kot to nagonsko počnejo pri cvetnem prahu in medu. Danes obstajajo posebni postopki, s katerimi je mogoče čebele spodbuditi k večjemu izločanju te dragocene snovi.

KAKO GA DOBIJO ČEBELARJI IZ ČEBELJNAKA

- Tehnologija pridobivanja matičnega mlečka je med vsemi čebeljimi pridelki najzahtevnejša.
- Pridobivajo ga tako, da družini brez matice dajo komaj izvaljene ličinke, stare 20 do 36 ur.

Satne celice s temi ličinkami čebele kmalu napolnijo z matičnim mlečkom, ker hočejo vzgojiti novo matico. 48 do 52 ur po prenosu ličink čebelar pobere matični mleček. Pri pobiranju matičnega mlečka za zdravilne namene mora čebelar paziti na največjo čistočo in ga shranjevati v sterilnih steklenih kozarcih na temnem in hladnem prostoru.